

Alt na bhFoghlaimoirí

Anois an tam duit! (Now is the time for you!)

Is mion minic (it is very often) foghlaimoirí (learners) na Gaeilge ag gearán (complaining) easpa deiseanna acu (having lack of opportunities) chun an teanga a fhoghlaim nó a chleachtadh (practise).

Tá, sílim, (There is, I think) beagán den leithscéalachas (some excuse-making) faoi seo. 'I'd love to learn Irish but where do I go to learn?' Tóg an focal 'love' go háirithe (take the word 'love' particularly) agus is cinnte go n-éilíonn seo (and it is certain that this demands) dóchas agus díocas (hope and eagerness) chun an aidhm a aimsiú (to attain the aim).

Cén fear a ghráigh bean nó bean a ghráigh fear (What man who loved a woman or woman who loved a man) nach raibh sásta féachaint chuige (was not satisfied to see to it) go ndéanfaí teagmháil leis/léi (that he/she would not be encountered).

Cén duine dá leithéid (What person of this sort) nár thapaigh nó nár chum deis (who did not quicken or fabricate an opportunity) chun an grá céanna (for this same love) a chur in iúl agus a shaothrú (to be made known and cultivated). Agus ní raibh seo i gcónaí éasca (not always easy). Cén duine nár fhulaing (did not suffer) pianta fíoráille an ghrá (exquisite pains of love). B'fhéidir go raibh duine cúthail (shy), duine eile i bhfad óna g(h)rá geal (far away from the beloved), duine eile lagmhisniúil (lacking in courage/spirit) nó neirbhíseach (nervous) faoin gcéad chéim a ghlacadh (the first step) chun aithne a chur ar (to be come acquainted with) an diabhal dathúil (the handsome devil) nó an spéirbhean aoibhinn (beautiful woman/skywoman enchanting). Ach sáraíodh na laincísí seo (these spancels were overcome) gur bhláthaigh an grá (love blossomed) idir an bheirt (between the two). 'Love is a many splendoured thing' mar a chan an té a chan é (as the person who sang sang it)!

Teanga seo do chroí

Anois más mianúil tú (if you are desirous) an

Ghaeilge a fhoghlaim nó a chleachtadh níos mó (learn or practise more) is gá iarracht cinnte (a definite effort) a dhéanamh chun an grá geal airithe seo a shásamh (to satisfy this particular bright love)! Nil seo i gcónaí éasca (This is not always easy) agus na céad chéimeanna á nglacadh (and the first steps being taken) chun buailleadh le (to meet with) mian teanga seo do chroí (this language desire of your heart). Ach is féidir na bacanna seo (these barriers) a sháru (to overcome). Tá go leor deiseanna ann chuige (There are many opportunities for it) ach an chéad chéim mhisiúil (the first courageous step), a thabhairt ort féin (to be taken on yourself). Go fiú má theipeann air seo (Even if this fails) nach féidir céim éigin eile (some other step) a ghlacadh! 'Níor chaill fear/bean an misneach riamh!'

Eagrais agus na deiseanna

Mar tá teacht ar (Because there are available) eolas (information), eagrais (organisations) agus na deiseanna (the opportunities). Tá scata de bhróisiúir éagsúla (There are a number of different brochures) sna pictiúir ar an leathanach seo. Agus ar nós babhdóirí (matchmakers) tá cúpla suíomh Idirlín (a couple of internet sites), luaite againn gur féidir teacht ar eolas bainteach (information concerning) leis an teanga agus go leor a bhaineann léi (and much that has to do with her/it).

Tóg an chéad chéim agus leanfaidh céimeanna eile (other steps will follow) mar 'bailíonn brobh beart' (a wisp will gather to make a parcel/bundle) mar a deir an seanfhocal (as the proverb says). Buailfear le daoine eile (Other people will be met) agus meadófar ar an gcaidreamh (social association will be increased) agus fáisfaidh taithí (practise/habit) go mbeidh an teanga lárnach (central) i do shaol a bheag nó a mhór (a little or much. Bain triail as gaeilge.ie nó leabhar-power.com

Cúpla Focal

Cosslett Ó Cuinn (1907-1995) le Proinn Ó Duigneáin

Ba mhinstéir in Eaglais na hÉireann é Cosslett Ó Cuinn. Nuair a fuair sé bás 12 bhliain ó shin, thug an scríbhneoir agus an tráchtair radio, Seán Mac Réamoinn an cuntas seo air: 'sagart, file, ollamh; fear éirime, fear grámhar, fear grinn; fear ar mhór aige dúchas agus oidhreacht Ghaelach Uladh agus Éireann; saothraí scríbhneora a chuir comaoin ar aos léite na Gaeilge agus a thug léargas ar chuid de shaibhreas na litríochta, idir shean agus nua, don saol amuigh'. Rugadh Cosslett nDoire Achaidh, Co Aontroma i 1907 agus fuair sé bás in oispidéal Adelaide i mBaile Átha Cliath ar an 6 Nollaig 1995. Ta sé curtha i mBaile Uí Dhonnagáin, Co. Chill Mhantáin.

Chaith Cosslett Ó Cuinn an chuid is mó den bhliain 1942 i bparóiste Chluainín Uí Ruairc. Ceapachán sealadach a bhí ann, tharla gur bhuail tinneas an fear a bhí i gceannas ann. Bhain Cosslett an taitneamh as an tréimhse seo i dtuaisceart Liatroma. Is cosúil go raibh roinnt mhaith daoine sa cheantar a raibh Gaeilge acu mar is léir ón méid a bhí le rá aige leis an scríbhneoir Risteard Ó Glaisne: 'Bhí gasra den Fháinne ansin agus bhí siad iontach deas. San áit sin ba iad na Rómhán-áigh na hintleachtóirí'.

Tar éis dó Cluainín a fhágáil ceapadh é ina churáideach i nDroim Laighean (Drumlane) in iarthar an Chabháin. Phós sé Doreen Jennings, infón leis an Oirmhinneach John J Jennings a bhí ina reachtaire i gCill Dalláin (Killdallon). Bhí Doreen ar feadh tréimhse ina múinteoir i Scoil Choláisteach na gCailíní in Inis Ceithleann. Faoi Nollaig 1944 bhí Cosslett ina reachtaire ag Cill Laigneach, gar don Bhlaic (Blacklion); bhí sé ann go dtí 1950. Rugadh beirt dá dtriúr páistí, John agus Étain nuair a bhí siad sa Bhlaic. I mBaile Átha Cliath a

rugadh an tríú duine, David i 1950. Ó am go céile bhíodh díolachacháin nó sale of work ag muintir Eaglais na hÉireann agus bhí sé de nós ag Caitlicigh na háite cabhrú leo ag na hócáidí seo. Ag ceann acu seo sa Bhlaic casadh an staraí áitiúil Lorcán Ó Ruanaí (a fuair bás cúpla bliain ó shin, R.I.P.) agus Cosslett ar a chéile. Bhí Fáinne á chaitheamh ag Lorcán agus chuaigh Cosslett chun cainte leis; i nGaeilge ar ndóigh. Riamh ina dhiaidh sin scríobh Lorcán chuige.

D'fhág Cosslett an Bhlaic i 1950 agus chaith sé tréimhsí i gCo. Chill Mantáin agus i gCo Chorcaigh. D'fhill sé a r dheoise na Cille Móire i 1960 chun bheith ina reachtaire ar an Dromainn agus Baile Shéamais Dhuibh. Sa bhliain 1971 bhí sé ar choiste a cuireadh ar bun chun comóradh a dhéanamh ar William Bedell, Easpag Protastúnach na Cille Móire a chinntigh go mbeadh aistriúchán Ghaeilge ar an Sean-Tiomna. Tugadh cuireadh dó léacht a thabhairt ag deire seachtaine comórtha sa Farnham Arms Hotel i mbaile an Chabháin i Meán Fhómhair na bliana sin ar 'Ghaeilge an Chabháin agus Gaeilge an Bhíobla'. Ag an ócáid chéanna labhair An tAthair Séarlas Ó Treabhair arbh as Gleann Fearná do agus an t-Athair Dónal Mac an Ghallóglaigh. Bé an t-Athair Tomás Ó Fiaich (Cairdinéal Ard Mhacha ina dhiaidh sin) a bhí ina chathaoirleach.

Mar a dúirt Seán mac Réamoinn ina chuntas iarbháis ní raibh sa tuairisc a thug sé ar Cosslett ach 'tús tráchta chun leac an laoi seo a líonadh'. D'fhéadfadh sé a rá chomh maith go raibh sé ina Ollamh le Gréigis an Bhíobla i gColáiste na Tríonóide tráth, gur toghadh é mar uachtarán an Oireachtais i 1972 agus gur aistrigh sé dán cáiliúil Bhrian Merriman Cúirt an Mheán-Oíche go Béarla. Is saibhride muid a shaothar agus a shaol.

1.65 milliún cainteoirí Gaeilge

Ken Doherty

Colm Mac con Iomaire

Gaelscoil Liatroim Abú

Daltaí na Gaelscoile Carraig Droma Rúisc, a bhuaigh comórtas péintéireacht Packie Duignan.